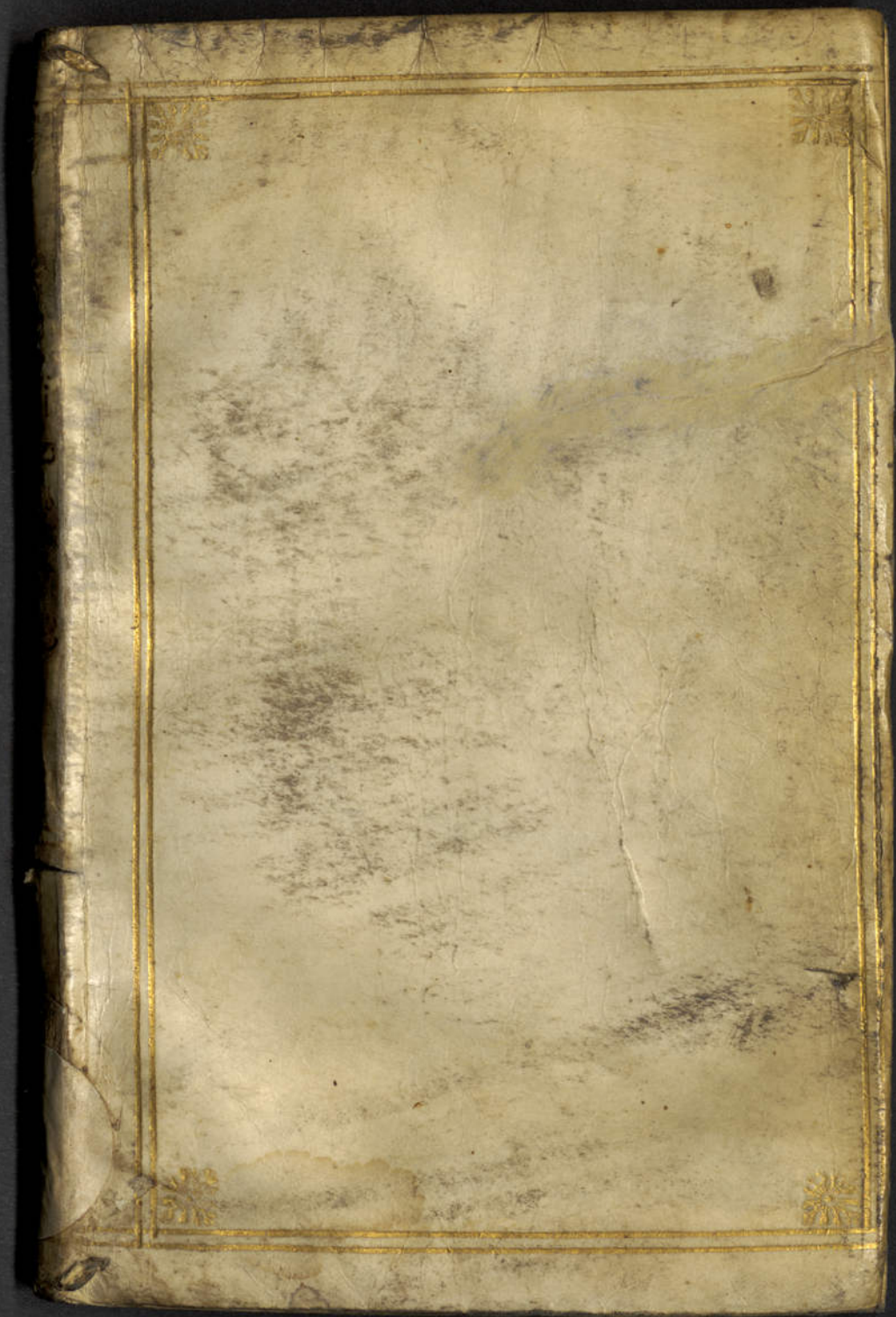
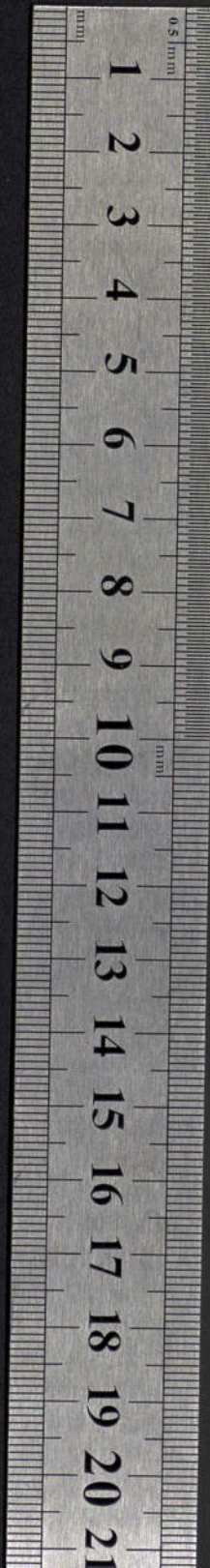
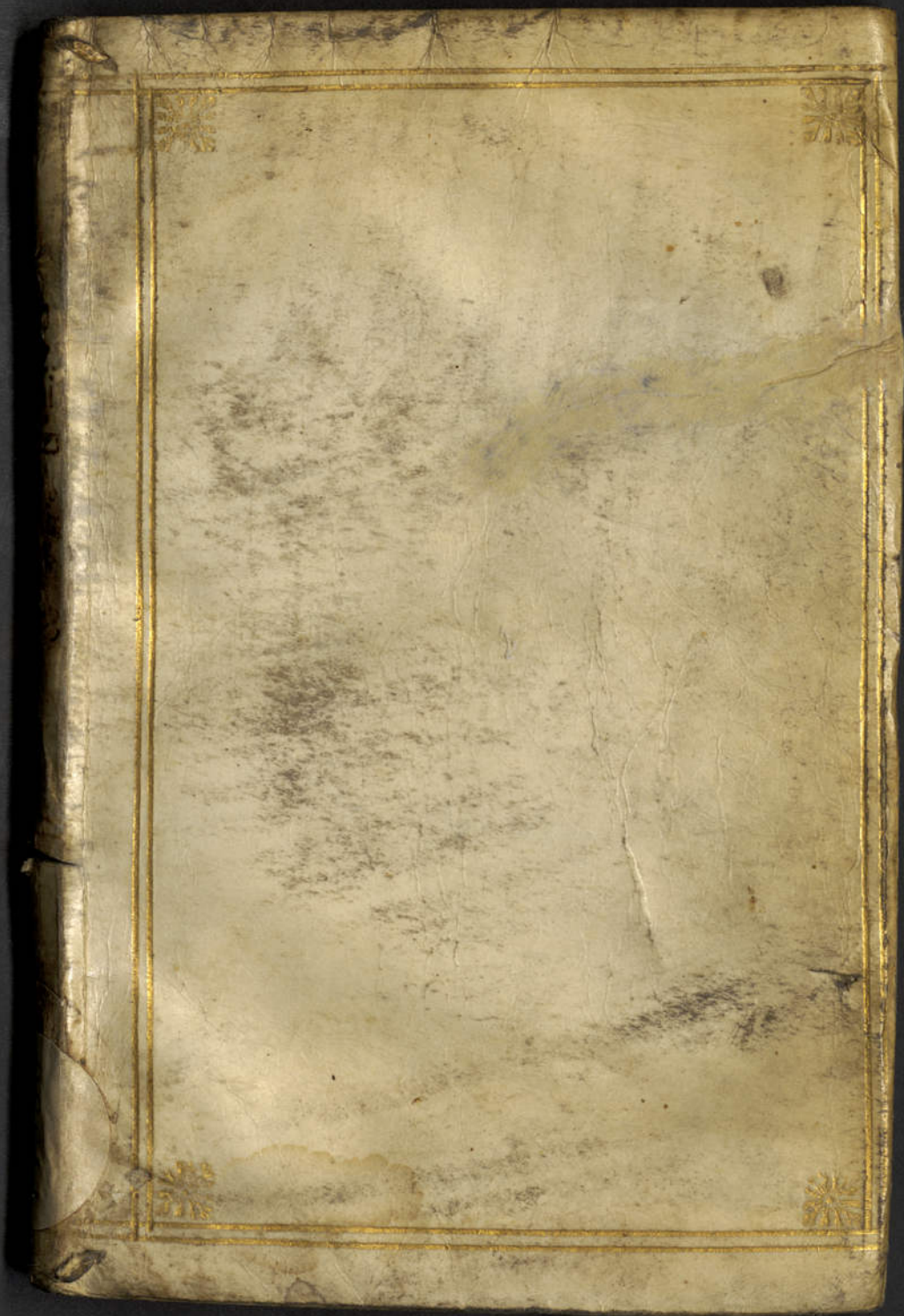


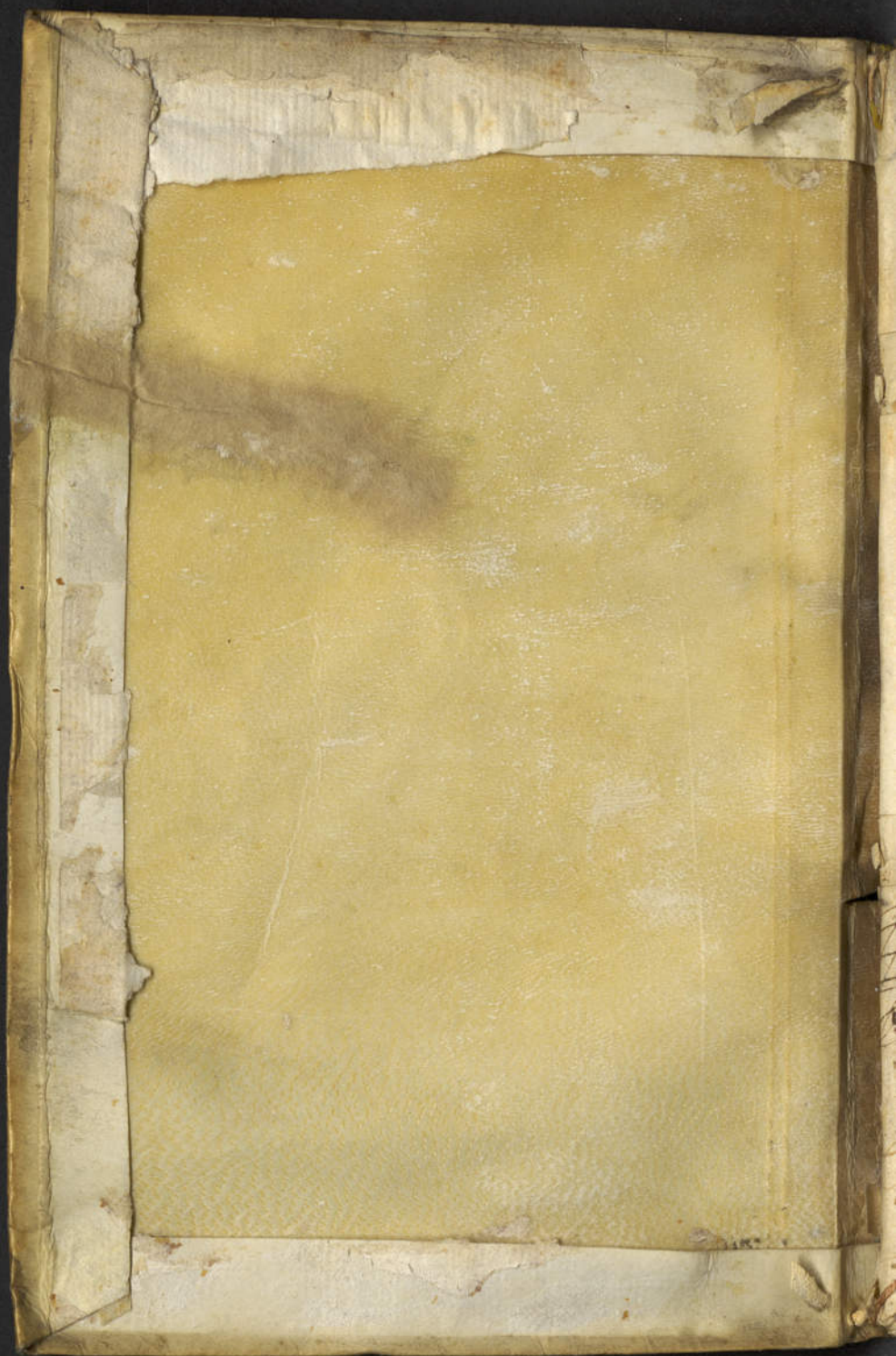
colorchecker CLASSIC



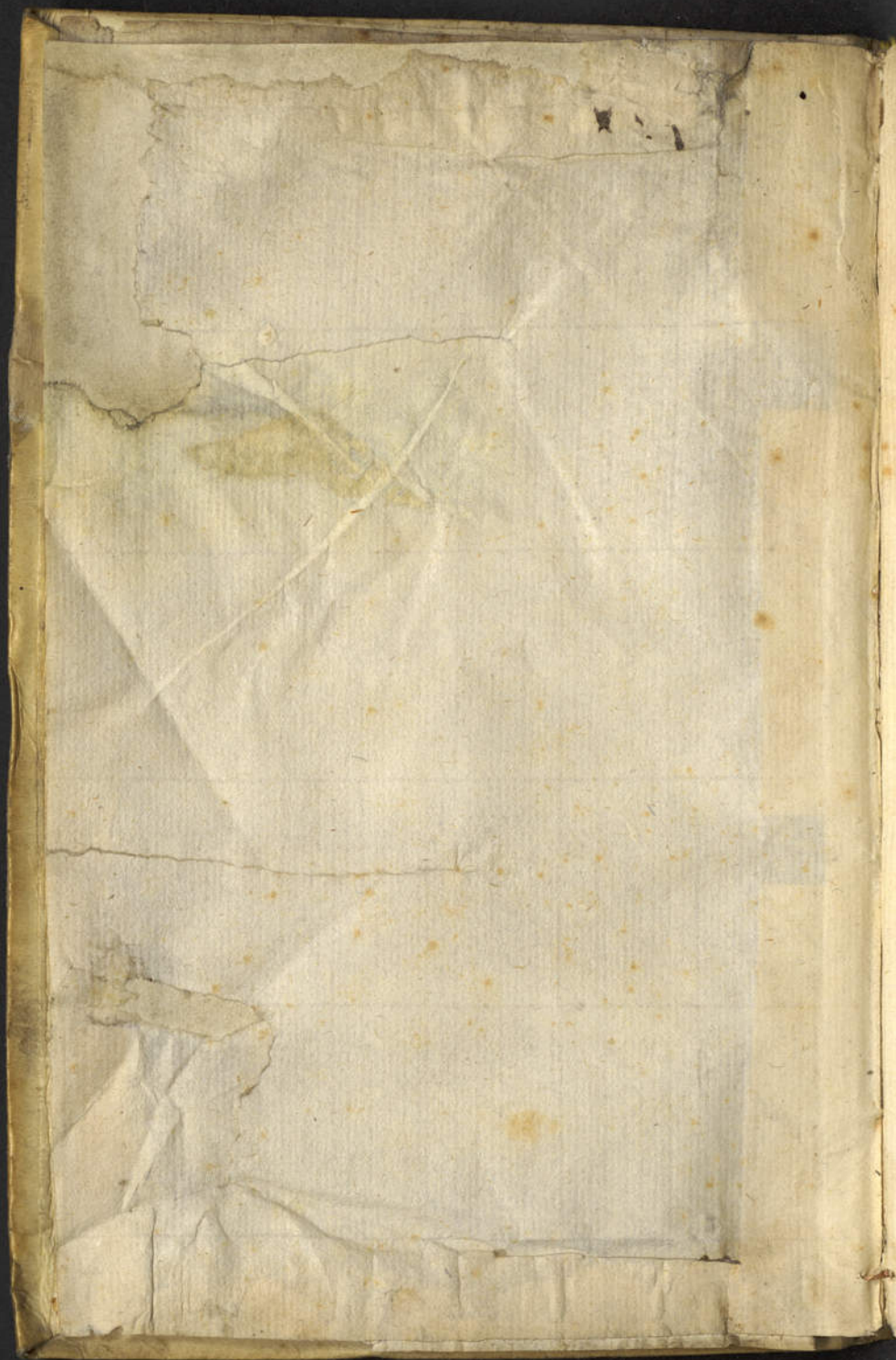
x-rite











~~478~~

n^o 479

Table des matières
contenuës en ce volume

- 1^o Ordo processionis quæ fit
Ierosolymis in Ecclesiâ
De Sepulchri post completorium
- 2^o Processio celebranda post
completorium in Bethleem
ad præsepe Christi
- 3^o Nova recuperatio Nazareth
Ecclesiæ pp̃ Thomam a Novara
- 4^o Invocatio redemptionis Templi
Divi Joannis Baptistæ

NOVA RECUPERATIO
Venerabilis
NAZARETH ECCLESIAE

A R. P. F. Thoma Nouariense Ord. Min Regularis obseruantiae Theologo sac. Montis Sion Guardiano, ac totius Orientis Apostolico Comm. Die 29. Decembris Anno Dñi MDCXX. solemniter facta.

Vna cum processione ab eodem R. P. edita, ibidem quoque die celebranda.

Cuius occasione rei, noua etiam aliqua memoria, scituq; digna, quæ illic ad sacrosanctæ Lauretanæ Domus veritatem corroborandam sunt adiuuenta referuntur ac miracula quædam, quippe quæ Deus benedictus ad genitricis suæ gloriam, & fidei nostræ incrementum in loco, vbi Verbum caro factum est, dispensatione mirabili, ipsis etiam Infidelibus, quotidie operatur fideliter ab eodem enarrantur.



ii
Superiorum

Permissu.

ROMÆ Excudebat Stephanus Paulinus. MDCXXIII.



Illustri Adm. & Reuerendiss. D.

D. IOANNI CIAMPOLO
S. D. N. Papæ ab epistolis secretis ad viros
Principes, nostri sæculi sapientia, & pru-
dentia facile Principi.

FR. THOMAS ANOVARIA Ord. mi-
norum de obseru. Theologus, ac linguarum orienta-
lium Magister salutem plurimamq; felicitatem.

Celeberrimum Urbis Nazareth Tem-
plam contra Galilea mare in Mon-
tanis situm; Ad Mediterraneum
Orientali in plaga ultra Ptolemai-
dam positum; Bethsaida Ciuitati, Pe-
tro, & Andrea præclara, proximum;
nō procul à Cana Nathanaelis Pa-
tria, ubi Christus aquam in vinum
conuertit; nec longe à Naim, ubi
Vidua filium à mortuis suscitauit, quinimò iuxta Thabor
Montem, ubi Dei filius triumphum sua gloria in splendi-
dissimo Transfigurationis apparatu ostendit, collocatum
est. Quod quidem prius ab Helena Constantinæ Matre

a funda-

a fundamentis in honorem Dei Matris opere mirifico con-
structum, deinde à Christianorum Regibus post gloriosam
terra sancta recuperationem, magno sumptu reparatum
est. In cuius medio admirabili ornatu quondam Dei Ge-
nitricis Domum, postea ab Angelis ad Recinetensem agrum
miraculose asportatam, ac hodie Lauretanam dictam,
conseruabant. Hoc inquam Illustr. admodum, ac Reue-
rendiss. Dñe toto terrarum orbe augustissimum Nazareth
Templum, cum illius Sacrosancta Domus situ, ac in fun-
damentis, ad hac nostra vsque tempora conseruata memo-
ria, Hierosolyma iterum capta per multorum Annorum
spatia sub infidelium iugo, ac tyrannide à Fidelibus de-
relictum, nouissime à me ingenti omnium Orientis Chri-
stianorum gaudio de manibus Turcarum redemptum, di-
uino cultui restitutum, Terraq; Sancta locis tandem ad-
iunctum est: Cuius sane recuperationis memoria, ac præ-
tiosè dragma pro thesauro Ecclesia facta acquisitio, ne
ulla unquam temporis iniuria sit peritura; Tibi viro eru-
ditiōe spectabili, a ueritate præclaro, probitate insigni,
virtutumq; omnium, splendore conspicuo dicare, offerre,
presentareq; decreui; ut hac etiam grati animi mei obse-
quia, maxima tua erga me bene uolentia, fauoris, ac pa-
trocinij, mundo foret testimonia manifesta. Accipe igitur
Perill. ac. Reu. Dñe famuli tui munus orientale tam sincere
a queso fronte, quam beneuolè datur animo. Vale diu
felix seculi nostri splendor. Datum Rome ex Conuentu
S. Petri Montis Aurei Kalendis Maij. 1623.

I N orbe vrbs non fuit vnquam, tam dignis
è Cælo illustrata fauoribus, nec Ciuitas
aliqua in Terræ circo talibus nobilitata
Ciuibus, sicut celebris Nazareth Galileæ
Ciuitas. Hæc siquidem ab æterno præele-
cta fuit, ad quam non solum futura Dei
Mater cum putatiuo Patre Ioseph destinaretur; sed è sum-
mis Cælorum sedibus Archangelus Gabriel à Deo, lega-
tione tam graui, in plenitudine temporis mitteretur, si-
cut in Euangelio scriptum est. *Missus est Angelus Gabriel à*
Deo in Ciuitatem Galileæ, cui nomen Nazareth; In hac qui-
dem Vrbe, Diuinæ dispensationis arcanum per Angelum
patefactum est. In hac quoque humanæ reconciliatio-
nis Sacramentum per Virginem, & Angelum simul est per-
tractatum. In hac tandem admirabile Incarnationis com-
pletum est Mysterium, dum Diuina humanis, ima summis
coniuncta sunt; Deus homo, & Verbum caro factum. Hæc
Saluatoris Patria fuit, ab hac nomen Nazareus accepit.
In hac viginti tres penè annos commoratus est. Verè fe-
lix Patria, verèq; inclyta Nazareth, quæ Dei filium inter
suos, Cælorum Regem vt Ciuem, Saluatorem Mundi ve-
luti florem, tanquã suo conueniens nomini feliciter obti-
nuit. Cui vnquam Vrbi talia facta sunt? quæ Mœnibus
circûseptã familia vidit? Qualis Ciuitas talibus priuilegijs
nobilitata fuit? Reuera adeo gloriosa, & admiranda, quæ
de ea dicta, & in ipsa sunt facta, vt non humano, sed Ange-
lico indigerent præconio; At satis est eum illam dixerim Vr-
bem, in qua Verbum caro factum est. Hæc vnica illi, alia-
rum omnium superat Urbium laudes, sed (proh dolor) ca-
pta iterum ab Infidelibus Ierosolyma, florida Nazareth,
decorem suæ gloriæ illicò amisit. Templumq; in ea per-
augustum, cultore sine suo manens, ruinis casibusq; patuit,
cuius quidè præclara monumenta sicut hodiè diruta, &
antè oculos nostros prostrata iacent, ita mærorem, dolo-

remq;

remq; lacrymis mixtum, cuiuslibet ingerunt intuenti. Nam ex tam magna Ecclesiæ structura, & Monasterij mole, non nisi sanctæ Domus Lauretanę locus, ac illius sacrum adiacens specus, miraculosè supersunt, quæ proculdubio diebus istis similiter corruissent, nisi Dominus, qui Domū suam diligit, admirabili prouidentia, qua cuncta gubernat, & regit, ne penitus ruerent, obstitisset. Nā cum Pauli V. Pont. Max. iussu, vltima Chaldæorum legatione persuasus essem, & Alepi Syriæ alterum eorumdem Chaldæorum Patriarcham, nomine Simonem aduenientem, Sanctæ Apostolicæ Sedi obedientiam præstaturum expectassem, sicut iure iurando mihi multoties affirmauerat, eo ipso tēpore Ierosolymis Sacri Montis Sion Guardianus, pestilentia ex humanis sublatus est, cū multis alijs Fratribus. Quo audito Reuerendissimus Pater Benignus à Genua totius nostri Seraphici Ordinis Generalis Minister, me licet immeritū, in demortui tamen locum suffecit. At non multo post, tam graui mihi impositi oneris, obediētibilibus literis acceptis, magna Scyllæ & Charybdis pericula, paruo obediētiæ nauigio, etli egrè, & inuitò, velociter tamen subire coactus sum. Et quamuis hinc funestos pestilentia vortices, adinstar Inferni fauciu omnia diglutientium per Vasta Syriæ, & Palestinæ spatia sustinerem, & inde sauos tyrannidis Scopulos ferique Barbarorum maris tempestates Ierosolymis incurrere necesse esset. Nihilominus Diuino fræctus auxilio, sanctæ obediētię clypeo Munitus securè, ab Vrbe Alepi inter mortuos, & pestis morbo infectos, constanti animo Ierosolymam versus, iter, & ipse arripui securus. Cum autem iuxta Montem Thabor ad inferioris Galileæ oppidum *عين توجيار* *Aaim togiar* i. fons Mercatorum appellatum peruenissem, secunda vice, propinquum Nazareth Sanctuarium deuotionis ergò visitare decreui, quamuis difficile tunc foret, ac periculosum vndique Nazareth pertransire. Cum adhuc illius Iusti Na-

thanaelis elogiū in his perduret in iustis, dicentis. A Nazareth potest aliquid boni esse? Impavidus non minus abij quinimò omni terrore deposito præstantiore animi fortitudine sanctum locum ingressus, quem dum cum specu deuota ueneratione percurrerem, abiecta cuncta, atque deserta conspiciens, intimis animi sensibus pressus, erumpentibus tandem lacrymarum riuulis totus perfusus sum. Quamobrem inde exiens, quosdam sciscitatus à Nazareth Mauros, cuius esset locus, cuiusue iurisdictionis oppidum. Responderunt, Sydonis Principis, qui Emit sachereddin appellatur. Quod ut audiui, quonam illic illustratus lumine fuerim, nescio, vnum verè scio, quod de recuperatione tanti sanctuarij statim cogitare cepi, dicens in corde meo Principem huic adibo, locum sanctum petam, Deoque omnium bonorum largitore donate eundem firmiter obtinebo, quod quidem, ut tunc cogitarā, ac suggerente spiritu præuoueram post sex menses tam feliciter executum est, aliqua tamen languoris grauedine præcedente, in qua de huiusmodi te iterum præmonitus fui, ut potius Angelorum miraculo, quam hominum labori attribuendum sit. Nam tanti boni intuitu, & pristina recuperandæ sanitatis spe ductus, adhuc conualescens à sancta Ierosolymorum Ciuitate itinere dierum sex Sydonem vsque felici gressu pergebam, dumque iter prosequerbar, laxabatur morbus, valetudo augebatur quotidie. At ibi tandem non inuento Principe, comitatu Domini Baptistæ Tarquet pro Christianissimo Rege totius Palestinæ Consulis, Domini Alberti gadana olim Sydonis item Consulis, Domini Francis lebar Terre sancte Procuratoris, ac Domini Raphaelis, Nauis Sancti Victoris Rectoris, Berytum Phœnicis Urbem, ubi prædictus Princeps nouo Domus, & nemoris delicio tenebatur, profectus sum, à quo non solum benignissimè visus, verum, & omni liberalitatis officio, in solito Residentiæ Palatio ad duplex Conuiuium quam humanissi-

mē exceptus sum . Cui tandem mei aduentus causam bre-
 uiter exposui,piumque desiderium construendi sanctum
 Nazareth locum,pateseci,quo audito Princeps, subridens
 ait,utinam mihi libera tribueretur facultas, multò enim
 maiora pro Christianis facerem, quam tu ipse existimas.
 Nam non modo quem nunc petis, verum, & alia multa
 Domini mei loca, tibi, fratribusque tuis gratis, ac liberè
 concederem, si is, qui nunc tenet de medio fieret. Nihilo-
 minùs ad præfens, vt tuis pijs, honestisq; votis satisfaciam,
 sanctum Nazareth locum tibi concedo, concessumque in
 posterum decerno, at vt hoc firmius irasit, ad hæc etiam
 tibi iniūgo, vt meis acceptis Epistolis Sapheth Superioris
 Galileæ Cadi.i.Iudicem adeas, ac ab ipso iuxta Mahome-
 tatorum leges possessionis instrumentum obtineas volo,
 & vt omnia ex sententia fiant, ego ipse crastina die vo-
 biscum Sydonem cõtendam, vbi vna cum Principe Ali
 filio meo vestrarum litterarum expeditionem illicò fieri
 mandabo, quibus auditis letus, illi Innumeras egi gratias
 ceterique qui mecum aderant omni gaudio repleti, simili-
 ter fecerunt, sed hic valdè mirādum est, qualiter Princeps
 iste omni dilatione submota pròpto, hilarique animo, san-
 ctum Nazareth locum nobis gratis tradiderit, quin itidò, &
 lōgè à communi omnium Turcarū vsu, etiam eleemosinas
 ad ipsum restaurandum sponte elargitus fuerit, alia quoq;
 Galileæ deuora, & sancta loca liberè repromiserit, ac tan-
 dem omnibus humanitatis officijs nos prosequutus, quali-
 ter ipsis etiam Nazareth senioribus efficaciter commēda-
 tos voluerit, admirabile inquā est. Nam post aliquot dies,
 cum tres illorum Primiores, qui ad se pro alijs venerant
 negocijs, recepisset, omnibus illis expeditis, vt fratrum, &
 sancti loci curam haberent summopere commendauit, ac
 omnia fauoris & gratiæ, quæ in eosdem contulissent, in se
 collata fore non modo verbis, sed etiam rebus expressit di-
 cens, tria bouum iuga, cuique vestrum, videlicet vnum ex

annuis redditibus meis, quos à Nazareth, iuxta Principis iura accipio, dono liberè, vobis cōcedo, ob hoc tantum, vt fratrum sollicitam curam geratis, locumque sanctum eorum custodiat, ac mea auctoritate ipsum conseruatum velitis semper, quod si secus, quam de vestra obedientia, mea sibi promittitur humanitas acciderit, pro certo sciatis, me de manu vestra, omne illorum damnum vsque ad vltimum quadrantem requisiturum, & cetera mala tūm à vobis, cūm ab alienis ipsis illata, in vestram tantum ruinam, & vitæ periculum rei que familiaris iacturam cesura arbitremini. Meam ergo perpendite voluntatē, vestrumque casum percontescite. Prudentes enim viri rarò, vel nunquam fortunæ succumbunt. His dictis, eos humaniter dimisit. Hæc omnia, vt nunc præfata sunt, paulò post, Deo Misericordiarum Patre disponente, ita feliciter euenerūt, vt nihil nobis optatius accidere potuerit. Anno igitur salutis 1620. a Sydoniorum Urbis Principe, commēdatijs acceptis Epistolis, atque à Sapheth Cadi, omnibus exindè ad negocium pertinētibus obtentis, comitatus à quodam Gubernatoris Sapheth Chiaūs, ac militum eius custodia munitus in via, vna cum Patre Fratre Iacobo à Vandomo Sacerdote, & Fratre Francisco Salice, Siculo, ac infra memoratis testibus, ad sanctum Nazareth locum die 29. Nouembris in sabbato incolumes peruenimus omnes, ibique Principum litteris expositis, Cadique decretis, coram testibus lectis, præfati Sanctuarij liberam iuris possessionem nostra, atque etiam communi eorum lætitia, illo eodem die, solemniter accepimus, Testimonijs fide dignis præsentibus, Domino videlicet oliuerio Chiaual, Sydonis Cōsule præterito. Domino Alberto Gardana olim Consule, Domino Francisco lebar sanctorum locorum Ierusalem Procuratore, & Domino Americo, nobili Massiliensi, qui quidem omnes nobiscum ad tam dignam memorabilem, ac sanctam conuenere lætitiā. locum igitur sanctum

ingressi, in cuius fundamentis olim lauretana exstabat Domus, ad sacrum specum ubi Beatissima Virgo Maria ab Angelo salutata fuit, introducti, piè, religiosè, ac deuoto cultu vtrumque quasi corporis oculis verbum humanatū spectaremus, venerati sumus. Deinde delubrum tam dignum, tanque celebre sanctuarium purgare cepimus, antiquissimum Annūtiationis Altare à Christianis erectum, benediximus. Lampadibus locum sanctum ornauius, Antrum non ita clarum, luminibus collustrauimus, ac demū omnibus Diuino cultui benè dispositis Vesperas Sabbathi vltimę Dominicę Aduentus, solemniter cātauimus, quibus expletis, ac completorio, illic quidam à Nazareth Mauri, Arabes, & Christiani superuenerunt, qui, quæ à Priscis memoratu digna, certaue traditione acceperunt nobis per ordinem cōmonstrabant, ac miracula quæ Deus per merita Beatæ Mariæ semper Virginis illic operabatur, quotidie, vnanimiter contestabantur; quæ quidem vix credebamus vera, cum in testimonium nostræ fidei à testimonijs nō fidelibus dicebātur. precipuè verò quæ de duabus colūnis illic à Priscis Christi fidelibus positis, ipsi narrabant, quarum vna in ipso speluncæ introitu, seu ianua, ad leuam collocata fuit, ad proprium insinuandum locum ubi Arcangelus Gabriel perstitit, quādo ad Mariam Virginem ingressus est. Altera iuxta hanc ex aduerso duorum penè passuum tractu, intra ipsum specum ad illius sanctissimi conseruandam memoriā loci, in quo non solum Beatissima Virgo Maria, Dei Mater mox futura, in abdito remota orans, annunciata fuit ab Angelo. verum, & ubi æterni Patris verbū in plenitudine tēporis, spiritu sancto cooperante mirabiliter caro factum est, & habitauit in nobis. Hæc quippe columna non multis abhinc annis à superstitionis quibusdam Mauris Africanis, magnum continere Thesaurum arbitrantibus, ex inferiori parte ad quinque palmos supra basim detruncata est, reliqua tātum desuper

super -

superfite, miro quidem modo ad Cælum speluncę suspen-
 sa manente. De hac quidem miracula quędam referebant,
 quibus, visu, & experientia tantum assentire voluimus,
 publicę namque asserebant ipsam die quoque Dominico
 liquore respersam, ad instar olei apparere; omnibusque cõ-
 monstrari, cuius deuoto contactu, tunc multos à diuersis
 corporum languoribus passim, meritis Beatę Marię Vir-
 ginis sanari, ac liberari. Quę quidem cum diligentissimę
 obseruassem ipsamque colunam si mutaretur sepius at-
 tendissem nihil enim de his, quę dicebantur à Mauris, in
 ipsa per totum Sabbathum reperimus, nec etiam post ma-
 tutinum aliquid apparuit; manę autem factõ præmemora-
 tæ Dominicę Ecce dum ego solemniter primam Missam
 in specu celebrarem, post Sanctissimi Corporis, & sangui-
 nis consecrationem, cepit columna illa mirabiliter muta-
 ri, ac varijs vbique maculis illicõ conspersa, quasi expan-
 sum oleum in diuersis panni partibus diffunderetur, non
 sine admiratione & stupore, nostris apparebat oculis. Sed
 cum Natiuitatis Domini Nostri solemnnes instarent dies,
 quibus ex officij debito cum fratribus Põtificalia peractur-
 us Bethleem ad incunabula Saluatoris interesse tenebar,
 omnia equidem experimento tunc probare non potui.
 Quare præfatum Patrem Iacobum huius itineris socium
 sanctę Nazareth Domus custodem institui, eique noui
 Conuentus curam demandans, inter cętera miraculorum
 obseruationem, & sancti loci restaurationem eidem quam
 diligentissimę commendauit, & ita à Nazareth loco, manę
 velociter sequenti euolans, Ierosolymam post tres dies ve-
 ni. At grauib; hinc indę terrę sanctę negocijs, in dies,
 magis perurgentibus, Tyrannorumque insolitis extorsio-
 nibus continuõ præmentibus, & quod caput est, celebra-
 rimi Templi Sanctissimi D. Nostri Iesu Christi Sepulcri
 lacrymosa imminente ruina, ac eius miserabili casu im-
 pendente, post sex menses ad fidelium terras compulsus

sum remeare, ac Christiani orbis Rectorem, Christi, videlicet Vicarium ad pedum oscula, ab Ierosolymis Romam usque impulsu altiori, quam humano, pro his adductus sum. Quamobrem in ipso solempni ac festiuo sanctissimæ Trinitatis die longam hanc viam, periculosumque iter aggressus cum Patre Fratre Melchior Antuerpiate, Terræ Sæctæ à secretis, ac Fratre Iulio Veneto socio, Ioppe descendi ibique conscensa Nauicula ad Ptolomaidæ Portum appulsi ante festiuitatem Corporis Christi, deuotissimum Nazareth sanctuarium iterum visitauimus, vbi quæ notatu digna vidimus, & narratu, & de quibus certiores facti sumus, hic per ordinem subijcere curauimus.

In primis de colūna memorata longa obseruatione iam facta ab illis Religiosis, assererebant nobis (præcipuè loci cultos) non solum diebus Dominicis, vt supradictum est, verum, & festis omnibus Domini nostri Iesu Christi, & Beatissimæ Virginis eius matris, eundem semper stillare liquorem, quandoque etiam sudoris guttulas emittere, quod quidem ego hisce oculis vidi, præfati socij mei, alijque mercatores multi, qui de Nauibus Ptolomaidæ ad solemnitatem Corporis Christi, Nazareth conuenerant, qua sacra die, octauaque illa tota, continuo sudore resperfa ipsa columna stupentibus omnibus apparuit, cuius guttæ deuotè haustæ diuersis diuersa dolorum genera tulere; Columnæ etiam contactus idem quoque efficiebat vt iam dictum est. Mulieres similiter tam fideles quam infideles partus difficultates sentientes, acerbosque dolores sustinentes, cingulum, vel funem, qua illa fuerit præcincta, aut circumligata columna, ad corpus earum fide, & deuotione admonentes, circumponentesque illicò fetum meritis Beatissimæ Mariæ Virginis absque difficultate liberum emittunt.

Silentio quoque prætereundum non est, quod cuidam deuoto viro nomine Antonio nostri Tertij ordinis aliquos ante dies, accidit. venerat namque iste à Goa Indiarum

Orientalium Vrbe celeberrima vsque in Iudeam vt Bethleem cum Magis, Nascentis Christi incunabula veneraretur, & Ierosolymis Resurgentis Domini Sepulchrum, vt Propheta ait, gloriosum, sensu palparet, fide crederet, menteque adoraret, quod cum pietatis, ac religionis ardore perfecisset ad propria cum alijs Peregrinis, atque quibusdam ex nostris fratribus Alepum Syriæ Urbem petentibus, rediens, per mediam Galileam contigit pertransire, at cum propè Nazareth Sanctuarium, se esse cognouissent, Sanctum Christi locum, nouamque Francisci Domum, deuotionis gratia vnanimiter visitare decreuerunt. Sed cum non longe essent ab Vrbe Nazareth, ecce semidiruta Turri, ac ruinis Ecclesiæ sanctæ Domus apparentibus, nimio arrepti desiderio perueniendi, & videndi properabant, ac sic deuotus cecidit Antonius ex equo cui infedebat, & talis fuit casus, quod nec equitare nec ambulare, nec vterius progredi vilo modo poteretur, quem duorum virorum manibus ad Conuentum vsque deferri oportuit. Vbi præ dolore, atque molestia quiescere non valens, obnixè petijt à Fratribus, vt in sanctæ Domus specu propè columnam poneretur, quo facto ibi tantisper obdormiscens, suaui quiete fruebatur, at à somno expergefactus, sanus, atque incolumis statim surrexit, & exiliens clamabat, *miraculum miraculum, Virginis Sanctissima.*

Præterea, vt digna tãti loci memoria, pariter, & columnę integritas iugiter conseruaretur, sub excommunicationis pœna, ne quis absque nostra, vel maiorum auctoritate, quicquam de ipsa frangere auderet, omninò præcepimus. Sed Dominus Carolus Quantin nobilis vir Gallus, Santissimi Sepulcri Eques, qui cum quibusdam alijs deuotionis gratia ab Ierosolymis illuc transmigrarat; Hoc ignorans præceptum, capta opportunitate, tentauit cum comitibus fragmenta aliqua de columna illa eruere; At dum hæc ictibus trahere conabatur, quidam iuuenis aspectu venerabi-

lis, specum intravit, qui aliquantisper subsistens, & intues, verbis dulcissimis sic eos affari cepit. Dñi mei quid facitis? Ut quid Virginis adhuc stantem memoriam tollitis? Videte quælo ne sub deuotionis titulo, Deum, eiusque Genitricem offendatis. Dum hæc, & similia eos aliciens, promebat eloquia, quidam ex fratribus, descendit dicens, Venite ad prandium Domini, iam enim parata sunt omnia. Euntibus ergò illis post vocantem, solus remansit cum Iuene Dominus Albertus Gardana, qui, & hæc mihi fideliter enarrauit, atque exposuit, condelectabatur namque de tam decora, & amabili præsentia, de tam dulci, & suauis colloquio, sed cum propè Ianuam Sanctæ Domus, extra confisterent, ac confabularentur, iterum è fenestra fuit vocatus à fratre, cui dum attenderet, dicens, præstò sum, Euanuit Iuuenis ab oculis eius nec vñquam eum vidit amplius etsi omni adhibita diligentia, per quamlibet Nazareth Domum perquisisset, vndè non hominem, sed Angelum in forma hominis, & habitu, fuisse, existimauit.

Sed nè tandem aliquid de his, quæ ad Dei gloriam tunc præfens videram, & audieram prætermittam, quod postremò mihi accidit, singulari fide referam. Hoc namque sine maxima culpa præterire posse non videor, nihil enim ex omnibus Christi rebus præclarior est, aut præstantior quicquam, quam ipsam eius gloriam propalare, sanctæ fidei arma extollere, nostræ salutis opera celebrare. Diuina namque prouidètia, in me vilissimo Thoma, eam de certâ sanctæ Domus translatione subrepere dubitationem sinit, quam in præclarissimo Apostolo suo, de vera sanctissimi sui Corporis ex mortuis resurrectione, suboriri permisit incredulitatem, vt dum vnus dubitantis errorem prodit, multorum fidem solidam reddat. Antequam enim Ierosolymam proficisceretur sanctam Lauretanam Domum inuisi, quomodo à Nazareth, in Dalmatiam primum translata fuerit diligenter perlegi. Quod & ea ipsa sit, quam Angeli

relictis

relictis ibi fundamentis, huc tandem ad Syluam Recin-
 tensis Matronæ, Lauretæ vnde nomen accepit, asportauer-
 rint, testimonium quorundam qui missi fuerāt Nazareth
 in quodam lapide Capelle, domū sanctam ambientis, Lau-
 retæ, sculprum vidi. Nihilominus postquam ter Nazareth
 Montana percucurreram, Sanctuariū inuiseram, locumq;
 sanctæ Domus totum perlustraueram, rem sanè alijs non
 dubiam in controuersiam semper vocaui: Impossibile qui-
 dem mihi videbatur, maius situ extensum in minore capi
 posse loco, & angustiorē locum, latiorē continere lo-
 cātum, maior enim erat Sancta Lauretana Domus, quam
 situs, seu locus vbi ipsa in suis Nazareth fundamentis ap-
 parebat constructa, quod item re ipsa coram omnibus pe-
 regrinis & fratribus, per illos Corporis Christi octauæ dies,
 late probare non dubitaui. Apud me enim seruabam quā-
 dam Lauretanz Domus plantam, Romæ anno Domini
 1619. excussam, quam Pater Vincentius à Sancto Franci-
 sco, Carmelita discalceatus, Sydone mihi Hierosolymam
 dono misit, cum quā nullatenus poterat verus, ac prima-
 rius situs Nazareth cōcordare, angustior inquam erat per
 longum, & latum simul, quatuor penè palmis, Lauretana
 namque Domus longa 40. describitur palmis hæc autem
 triginta sex, larga illa 18. & hæc 14. tantum, nulla igitur
 proportio, ac cōuenientia in re tam graui reperta est. Qua-
 re etsi de ceteris certior, de situ tamen semper dubius an-
 ceptusque remanseram, sed Pater Misericordiarum Deus,
 qui fideles Sanctæ Ecclesiæ diu dubitando errare vel deci-
 pi non patitur, occasione dedit, quod ratione querebatur,
 & gratia præstitit, quod sine fide haberi non poterat, vel
 capi. Nam prædictus Frater Iacobus Monasterij custos,
 cum eam sanctæ Domus partem, quæ ad occidentem erat
 sub fenestra Angeli, & ad meridiem propè Domus ianuā,
 ruinæ proximam, restaurare vellent, ad fundamenta vsque
 soluit vetustatem, quippè quæ diligenter, & attentè confi-

derata sanctæ Lauretanæ Domus fundamentum duobus palmis crassum seorsum ab alio adinuentum est, quod quidem ad sustentandam fabricam, & exornandam interiorius Domum, duobus item palmis latum, ex politis lapidibus compactum à Priscis illis Christi fidelibus ex interiori parte adiectum reperimus. Hoc igitur dimisso, à vetusto ac vero incipientes fundamento, lineamque mensurationis rectam ab ipso ducentes, Sūma omnium exultatione Plantæ sanctæ Lauretanæ Domus per omnia equalis inuentus est Nazareth locus, & fundamenta muris, & Domus fundamentis, locusque loco, situs sito, spatiumque spatio Nazareth inquam & laureti, dempto quod dixi, omninò conuenire, ac commensurari, Diuina opitulante gratia, veraciter inuenimus. His itaque ex eisdem fontibus purè haustis ad fidelium consolationem fideliter promimus, vt nullus deinceps in re tam graui dubitandi locus superfit, Sed qualiter illi viri, qui tempore Nicol. 4. summi Pont. ob hoc Nazareth missi tale inde probatum tulerint testimonium penitus ignoro, cum id quod nos (Deo dante experimèto) fecimus, ipsi tunc temporis sic facere minimè potuerint, nihilominus nec Nazareth, nec laureti apparet, quod fecerint. Nunc igitur id quod multis abhinc annis religionis zelo à quibusdam desiderabatur, ab alijs verò curiositatis & indagandæ veritatis titulo quærebat, sole clarius diebus nostris probatum remanet.

Vnum adhuc restat hic apperendū, quod nostros etiam adhuc vsque tempora latuit. Nam in muro Septentrionali sanctæ Lauretanæ Domus, quandam vetustissimam fuisse Portam, in hodiernum vsque diem omnibus se præbet insipientibus, de qua etiam præclarum reddit testimonium typus plantæ supramemoratæ littera I dicens, Vbi olim patebat Porta antiqua Domus, cuius trabs videtur. Ego cum supradictis Religiosis viris, Fratribus meis, qui vtriusque Portæ locum, latiori ocio cōsiderauimus, quique Do-

mus

mus Lauretanæ typum intra Nazarenæ ambitum præ manibus expãsum tenebamus, & quasi Domum ad Domum, & Portam ad Portam adiungeremus, adnotauimus, omni postposita dubitatione, eãdem prorsus ianuam quam antea Laureti clausam vidimus, cum ea, quam Nazareth præfentes tunc apertam ingrediebamur, communi omnium cõsensu adiudicauimus; æqualis namq; distantia, eiusdem aspectus, similis causã utrobq; hæc & illa sunt. Aequè enim ambæ distant à lateribus Domus, eundem seruant aspectũ videlicet Aquilonis, vtriusq; vna similis est causa, nempe ingressus non Domus, sed speluncæ, de qua supra dictum est. Nam ipsa Nazareth Ciuitas cum ad cuiusdam Montis decliuitatem fuerit à Priscis edificata, omnes pene Domos eius, vel iuxta cryptas, vel speluncis hærentes, habebat, sicut etiam hodierna luce in multis videre licet. Hinc similiter Sanctæ Dei Genitricis Domus in Vrbe illa, sic iuxta specum constructa erat, illique hærebat, quod vna Domus plura habens Domicilia omninò videretur, nam quasi duæ Cellulæ in lapide Montis excissæ sanctæq; Domui interius adiunctæ, quarum prima latior, posterior verò angustior, forma quadrangulari dispositæ, vsque ad hæc nostra tempora, integræ seruantur: ad quarum introitum Porta illa quæ hodiè Laureti clausa conspicitur, cuius etiam trabs ad perpetuam rei memoriam videtur, Nazareth aperta fuit semper, & adhuc est nunc. Sed ad vberiorẽ amplioremq; Sanctæ Domus notitiã, obseruandum est nobis ipsam in Muro Orientali, Caminum ignis habuisse, iuxta quem Apostoli Altare erexerant ad celebrandum, & adorandum Dominũ versus enim Orientem eum qui occasum nescit, nos adorare docuerũt, vt sancti Patres tradunt; hæc namque: Muri pars per rectam lineam Sanctum Thabor Montem è vicino respicit, in quo Christus transfigurari voluit, cuius facies, vt Sol resplenduit. In muro verò Occidentali, aperiebatur fenestra Domus per quã

ingressus

ingressus est Angelus Gabriel, quando ad Mariam Virginem missus est, quæ & Montis Supercilium respicit, super quem Nazareth Ciuitas edificata erat. Iste enim est Mons, ex cuius inquam supercilio, ut Euangelista docet, inuidi Ciues Dominum nostrum Iesum Christum precipitare uoluerunt, hunc item Montem Deum dilexisse, Christiani, & Mauri incolæ aiunt; huius meminisse uolunt, quando Angelum Nuncium ad Mariam semper Virginem destinauit; ad eius superciliū ipsum primo uenisse ibique cum multitudine Angelorum constituisse antequam recte per fenestrā ingrederetur Domum, autumant. In meridionali autem Pariete, qui uersus sanctam Ciuitatem Ierusalem respicit, antiqua, et uera domus porta, quippe, quæ post ruinam Ecclesiæ clausa manserat, uidebatur quam iterum aperiri præcepi, & hæc est illa dignissima porta ad angulum occidentalem prope uas aque benedictæ constituta, per quam Dei filius spatio annorum 23. cum Maria Matre, & putatiuo Patre Ioseph, ingrediebatur, & egredieba-

tur. Alia Porta ad Angulum Orientalem
extat Nazareth, ubi nunc illa secreta Lau-
reti patet, quæ post Altare ad interiorē lo-
cū Domus ducit, per quam quidem prius,
omnibus illis Mauris, & nobis tantum pa-
tebat aditus, quā una cum antiqua pro
infrantium commodo, illic constitutam,
atque apertam fuisse putamus; Intra do-
mum tandem in septentrionali muro,
alia patebat ianua, per quam existentibus
in Domo ad interiorem speluncæ adiculā
tantum licebat ingredi, quæ quidem pro
latiori habitantium spatium ibi efformata
fuerat, à Ioseph iusto, uel Virginis parē-
tibus, & hæc est, de qua supra fari cepimus,
in cuius limine ad sinistram columna il-
la consurgit, ubi Arcangelus Gabriel ste-
tit, quando ad Virginem ingressus, eam
salutauit dicens. Aue gratia plena. inra-
uero specum ad duos fere passus iuxta an-
gulum speluncæ ad Occidentis latum, alia
item miraculosa extat columna, ubi ipsa
Virgo Beatissima orans, & credens, nobis
Deum hominem dedit, ut iam dictū est.

Contra.

Contra hanc columnam ad Orientis latū
Altare à priscis erectum inuenimus, quod
que iuxta Ecclesie institutum benedicētes,
ac in eo deuote Missar, solemnia celebran-
tes, primo illud sanctissime Virgini ibi an-
nunciate, dedicandum curauimus. Alte-
rum extra specum contra columnam An-
geli inter duas portas à meridie in hono-
rem Archangeli Gabrielis erectum est.
Tertium in secretiori speluncę parte,
que postrema est cellula ad septemptrio-
nem, Sanctissimo ac Beatissimo Ioseph,
Virginis Sponso, tamquā eius sacratissimo,
ac castissimo Custodi, merito dedicatū
est, ut sequens Processionariū indicat.
De fonte Beatissime Virgini iuxta
Ciuitatem Nazareth, et de Ecclesia
sub eius nomine ibi constructa. Item
de lapide super quem sedebat Iesus
cum discipulis suis, quando illuc, illis
diuertere contigebat. Et de loco ubi
eum precipitare uoluerunt Nazare-
ni, de his inquam nostra non fuit in-
tentio pertractare. Hęc autem, que ru-
di

di, ac simplici stylo digessimus ad sum-
mi Dei gloriam, Immaculate Virginis
memoriam, Sancte Fidei propagatio-
nem, & piorum fidelium deuotionem, sin-
cera, ac pura fide, ut presentes uidimus
& audiuius, enarrare, testari, futu-
rorumq; memorię tradere, curauimus.

PROCESSION

Ad Altare sanctissime Dei Genitricis Annu-

tiatę.

LITANIE S. DOMVS NAZARETH.

que hodie Lauretana

dicitur.

KYrie eleison. **C**hriste eleison, **K**ie'eleiso.
Christe' audinos. **C**hriste' exaudi nos.
Pater de celis Deus Miserere nobis.
Fili redemptor mundi Deus. Mis.
Spiritus sancte Deus Mis.
Sancta Trinitas unus Deus. Mis.
Sancta Maria. Orapro.

ancta uirgo uirginu. ora. ater Christi. &c.

ANTIPH. B. MARIE VIRGIN.

Cantores. alternatim cat. Chorus.

	
Missus est Angelus Ga:	A Deo missus est
	
briel A Deo	Angelus Gabriel
	
In ciuitatem Galilee	Cui nomen Nazareth.
	
Ad uirginē desponsata viro	Cui nomen erat Ioseph.
	
De Domo Dauid	De' Domo Dauid.
	
Et nomen Virginis Ma ria	Et nomē Virginis Ma ria
	
Alleluia, Alleluia:	Alleluia.

...
...
THE B. M. A. L. E. VIRGIN
...
...
...

N. Ecce Ancilla Dñi.

R. Fiat mihi secundum uerbum tuum.

Oratio.

DEus, qui de B. Marię Virginis utero, Verbũ tuũ Angelo hic nunciantē carnem suscipere uoluisti, presta supplicib⁹ tuis, ut qui uerē eam genitricem Dei 3 credimus, eius apud te intercessionibus adiuuemur.

Pro summo Pont. Oratio.

DEus omniũ Fidelium pastor, & rector Famulum tuum. N. quem Pastore Ecclesię tue preesse uoluisti propiti⁹ respice; da ei quesumus, uerbo, & exemplo, qui preest proficere ut ad uitã una cum grege sibi credito perueniat sempiternam.

Pro Imperatore. Oratio.

DEus regnoꝝ omnium, & Christiani 3 maxime protector Imperij, da seruo tuo Imperatori nostro triumphum uirtutis tue scienter excolere, ut qui tua institutio- ne est Princeps, tuo sit semper munere potens.

Pro Regibus nostris. Oratio.

Quesumu Omnipotens Deus, ut famuli tui Reges nostri, qui tua miseratione

susceperunt Regnorū gubernacula, uirtutū
etiam omnium percipiant incrementa, qui-
bus decenter ornati, & uitor, monstra deu-
tare, & ad te, qui uia, ueritas, & uita es, glo-
riosi ualeant peruenire.

Pro unione Christianorū Principū Ora

Deus, qui errata corrigis: & dispersa con-
gregas, & congregata conseruas, quesumus su-
per Reges, et Principes Xpianos tue unionis
gratiam clementer infundas, ut diuisione re-
iecta, uero Pastori Ecclesie tue se unientes
tibi dignē ualeant famulari.

Pro recuperatione Terre sancte Ora

Deus, qui admirabili prouidentia tua cū-
cta disponas, te suppliciter exoramus, ut hanc
terram, quam Unigenitus tuus proprio san-
guine consecrauit, de manibus inimicorū
cunctis eripias: & eam in Christiana Reli-
gione tuo nomini seruire concedas.

Pro familia Terre sancte Oro

Defende quesumus Dñe B. Maria semp
Virgine intercedente, istam ab omni ad-
uersitate familiam, & toto corde tibi pro-
stratam: ab hostium propitius tuere clemen-
ter

ter insidijs.

Pro Nauigantibus Oratio.

DEus, qui transtulisti Patres nostros p
Mare rubrum: & tranuexisti eos per aquã
nimiam, laudẽ tui nominis decantãtes, te sup-
pliciter deprecamur, ut in Naui Famulos
tuos repulsis aduersitatibus, portu semp
optabili, cursuq; tranquillo tuearis.

Pro Peregrinis Oratio.

Adesto quesumus Dñe supplicationi-
bus nostris: & uiam famulorũ tuorũ in
salutis tuẽ prosperitate dispone, ut in-
ter omnes uig, & uite huius uarietates
tuo semper protegantur auxilio.

Communis Oratio

Domine Iesu Christe largitor gratiẽ,
& amator charitatis, qui nos orare docui-
sti ad te nunc clamantes exaudi, & inter-
cedente gloriosa Virgine Maria matre tua,
cum beatis Apostolis tuis Petro, & Paulo, &
atq; B. Francisco, & omnibus sanctis Car-
dinalem nostri seraphici Ordinis Prote-
ctorem, Ierosolimitane Ecclesiẽ Patriar-
cham, Prelatos omnes, et Principes, Reli-
gionis nrẽ Generalem, Sacri Montis
Sion

Sion Guardianum, & cunctum Populum
Christianum ab omni aduersitate custo-
di: Loca sancta nostra, nos famulos tuos:
consanguineos: ac Benefactores nostros, in
omni sanctitate conserva, omnesq; peccato-
res a uitijs purga, uirtutibus illustra, pa-
cem, et salutē eis tribue, hostes uero Visibi-
les, atq; inuisibiles, a nobis remoue, carna-
lia desideria repelle, Aerem salubrem, atq;
fertilem presta, amicis, et inimicis nostris
charitatem largire, atq; Ciuitatem istam
sanctam ad cultum Christianū conuertere,
& nos ab omni peste, fame, & feritate ini-
micor, illesos conserva, & omnibu fide li-
bus uiuis, atque defuntis in terra uiuer-
tiū, uitā, & requiē eternā concede, & be-
nedictio tua sit super nos semper. Qui
uiuis, & regnas in secula seculor, Amen.

Ad Altare Archang. Gabrielis Ora

Et ingressus Angelus ad eam, dixit. Aue
gratia plena Dñs tecū benedicta tu in mu-
lieribus. *v.* Angelus Dni nunciauit Marię.

R. Et concepit de Spiritu sancto. *Oro*

Deus qui per Archangelū tuū Gabrie-
lem Saluatorē mundi, Sacratissime
~~Virgini~~ Virgi-

Virgini concipiendū nunciasti, da ut eun-
dem, & mente pura cōcipiamus, & feruido
imitemur affectu: Qui tecū uiuit, & re:

Ad Altare s. Ioseph. Oratio.

Cum esset desponsata Mater Iesu Maria
Ioseph, antequā conueniret, inuenta est
in utero habens de Spū Sancto. **N.** Ioseph fi-
li David: noli timere accipere Mariam cor-
iugem tuam. **R.** Quod enim in ea natū est, de
Spiritu Sancto est.

Oratio.

Sanctissime genitricis tuę Sponsi, quesu-
mus Dñe meritis adiuuemur, ut quod pos-
sibilitas nra non obtinet eius nobis interces-
sione donetur. Qui uiuis & regnas cū Deo
Patre in secula seculorū Amen.

V. Diuinum auxilium maneat semper
nobiscum. **R.** Amen.

